

Gemeente,

De verhalen over Elia hebben de eeuwen door veel mensen aangesproken.
Schilders, dichter en componisten lieten er zich door inspireren.
Maar ook minder kunstzinnige mensen worden er door geraakt,
Want ze zijn zo door en door menselijk.
Ondanks dat Elia een groot profeet was, was hem niets menselijks vreemd.
Als profeet peilde hij het leven diep,
leed hij aan het leven en aan zijn geloof.

Elia had op de berg Karmel
de strijd aangeboden met de profeten van de god Baäl ,
Baäl was voor het volk van Israel aantrekkelijk
de god van de vruchtbaarheid, de regen en de natuur.
Het kon geen kwaad om die als landbouwvolk te vriend te houden!
Hoe meer het land opbracht, des te groter immers de welvaart.
Naast de verering van de eigen God JHWH
was men er dan ook toe overgegaan ook Baäl te aanbidden.
Maar de God van Israel duldt geen andere goden naast zich.
"Mij alleen zullen jullie aanbidden, want Ik ben jullie bevrijder!" -
klinkt het in de Tien Woorden,

Daarover ging het op de Karmel:
"Voor wie kiezen jullie?", vroeg Elia,
Een beetje JHWH en een beetje Baäl is bij God onmogelijk.
God houdt hartstochtelijk van zijn volk en daarvoor heeft Hij alles over.
Telkens wanneer het volk bij Hem wegdwaalt
stelt Hij alles in het werk om het terug te halen -
steeds begint Hij met hen opnieuw.
Daar op de Karmel werd bewezen dat niet Baäl
maar de God van Abraham, Izaak en Jakob de ware God van Israel is.
Het volk zag het tenslotte in en jubelde de geloofsbelijdenis:
'De Heer alleen is onze God!'

Na dit succesverhaal is Elia zijn leven niet meer zeker.
Izebel, de vrouw van koning Achab staat hem naar het leven.
Maar ook het volk, dat God zo bejubelde, laat het snel afweten.
Wonderen en spektakels verliezen snel hun waarde;
en succes is maar betrekkelijk.
Elia ziet zijn landgenoten God opnieuw verlaten.

Dat brengt hem tot wanhoop.

Soms gebeurt dat, dat het je allemaal teveel wordt.
Dat het leven zinloos lijkt en je niet verder meer wilt.
Het is veel meer dan zomaar een dip..... die bij het leven hoort.
Het gaat veel dieper..... het is als een zwart gat....
Je bent totaal ontgoocheld door de tegenslagen,
je staat met lege handen
en dat duurt maar voort, dag na dag, er komt geen eind meer aan.
Wie je het liefst was, ging van je heen.
Je kreeg te horen dat je ongeneeslijk ziek bent...
Je dagelijkse werk werd je ontnomen - ontslagen - overbodig.
Of je werd bedrogen door wie je beschouwden als je beste vriend.
Er kan zoveel in het leven gebeuren,
waardoor mensen in een diepe depressie terecht komen.
Het overkwam ook de profeet Elia.

Op de berg Karmel had hij nog sterk en zelfverzekerd gestaan tegenover 450 tegenstanders - profeten van Baäl.

Vol vertrouwen was hij, vol van de Geest van JHWH,
zijn kracht puttend uit de God van zijn vaderen.
Maar nu tegenover Izebel, overvalt hem de paniek.
Kennelijk is de Geest van de Heer niet altijd en overal bij hem.
En hij vlucht..... de woestijn in - de grote eenzaamheid,
het land van beproeving.

De woestijn

Mozes was er en het volk Israel dat Egypte ontvlucht was,
en Jezus werd er verleid door Satan -
De woestijn is de plek waar je jezelf tegenkomt
en de eenzaamheid je overvalt.
Daar stormen de vragen op je af:
"Wie ben ik? En hoe moet het nu verder met mijn leven?
Welke kant moet ik op?
God, waar bent U, nu ik U zo hard nodig heb?"
Het vuur van dat gevecht verschroeit je binnenste.
Je leven staat te schudden op zijn grondvesten!
Een stormt raast door je leven.

Zo verging het Elia. Groot is zijn vertwijfeling.
Zijn hele ziel en zaligheid had hij ingezet voor de zaak van God.

Maar het is allemaal tevergeefs geweest.....
Niemand in Israel lijkt nog in God te geloven -
en God zwijgt in alle talen.
Hij ziet het leven niet meer zitten, het heeft voor hem alle zin verloren.
Hij heeft er genoeg van,
gaat onder een bremstruik liggen
en hoopt nooit meer wakker te worden.

Maar dan.....
Elia kan dan wel niet meer verder willen leven,
er is iemand die daar anders over denkt.
Een engel - een gezondene door God - maakt hem wakker.
En wijst hem erop dat er eten en drinken voor hem klaar staat.
Het eerste wat hij in zijn situatie nodig heeft is voedsel en drinken,
om weer op krachten te komen.
Hij moet allereerst lichamelijk aansterken:
"Eet en drink wat Elia, want anders is de reis te zwaar voor je,"
Toen Elia ten einde raad was, bekommerde iemand zich om hem.
niet met geweldige adviezen of vrome woorden,
maar met iets doodgewoons als water en brood.....
Wat een voorbeeld van pastorale zorg!

Dan staat Elia op en gaat verder.
Maar de weg uit de depressie is lang.
Veertig dagen en veertig nachten trekt hij door de woestijn.
 Veertig - het getal van de volheid - dat is een levenlang...
 Een levenlang zijn mensen bezig om het vertrouwen in God vol te houden.
 Telkens weer wordt ons geloof aangevochten.
 "Ik geloof, Heer, maar kom mijn ongeloof te hulp!"

Tijdens zijn zwerftocht komt Elia bij de berg Horeb -
de berg waar lang daarvoor ook Mozes terecht kwam
toen hij door de woestijn zwierf.
Daar liet God van zich horen in de brandende braambos:
'Ik ben de God van Abraham, Izaak en Jakob,
"JHWH, is mijn naam, "Ik zal bij je zijn!"
Op deze plaats, ontmoet ook Elia God.
Niet in tekenen van natuurgeweld,
Niet in de storm, niet in een aardbeving,
En niet in het vuur van de bliksem en het lawaai van de donder
God is geen natuurgod, maar een God van mensen.

Na al dat oorverdovende natuurgeweld,
volgt de stilte..... de weldadige rust,
wanneer de stormen tot bedaren zijn gekomen.
Daar in die veelzeggende stilte, ontmoet Elia God.
En net als eertijds Mozes, verbergt Elia zijn gezicht

Te overweldigend is de aanblik van God!
Sterker dan het licht van de Zon, is de glorie van God, .
Elke joodse gelovige weet dat
een mens de verblindende aanschijs van God niet kan zien zonder te sterven.
Daarom bedekt Elia zijn hoofd met zijn mantel.....

Hij verlangt niet langer naar de dood - Hij wil leven.
Er is iets in hem veranderd.
Want Iemand heeft hem opgemerkt; heeft zijn ellende gezien.
"De Heer heeft hem gezien,
en onverwacht werd hij opnieuw geboren en getogen!"
(helaas, niet meer in het nieuwe Liedboek)

Dat suizen van die zachte koelte is als de adem van God zelf,
die sinds het begin van de schepping over onze aarde gaat.
Toen er alleen nog maar chaos op aarde was,
zweefde Gods Geest reeds over het water van de oervloed.
Maar God schepte orde in de chaos.

Toen de stem van de chaos in het leven van Elia tot rust kwam,
drong de stem van God tot hem door, die sprak:
"Wat doe je hier Elia?"
Dan gooit hij er al zijn frustraties uit.
"Dat volk van U laat het afweten.
Ik ben de enige nog die zich het vuur uit de sloffen loopt voor U.
En waar doe ik het eigenlijk allemaal nog voor!
Ik ben mijn leven niet zeker!"

Maar God ziet het helemaal niet zo somber in.
Zelfs als zijn profeten er niet meer in lijken te geloven,
gaat Hij door met de geschiedenis waaraan Hij begonnen is,
dan roept Hij opnieuw mensen op.
'Ga terug, Elia, er is nog werk te doen voor je .'
'Er moeten nieuwe koningen gezalfd worden - binnen en buiten Israel,'
- want God houdt zich ook bezig met de landen buiten zijn volk. -
'En er moet nog een opvolger komen voor jou komen,'

God gaat zijn ongekende gang door de geschiedenis.....
ook als er maar weinig mensen zijn die Hem trouw blijven.
'Zevenduizend' worden er hier in het verhaal genoemd.
Het lijkt een klein getal, maar ook daarin gaat weer symboliek schuil.
Zeven is voldoende.....! en dat 1000 keer.
Met deze kleine rest zet God zijn werk aan de wereld voort.
Tot op de dag van vandaag!

Elia wordt van de heilige plaats waar hij God ontmoette,
terug gestuurd naar de wereld van alledag. Daar is zijn plaats!
Op de adem van Gods stem kan hij verder .
Elia leek op Mozes - die door de woestijn trok,
het beloofde land tegemoet.
Maar Elia is ook een voorafspiegeling van Jezus -
die zijn strijd voerde in de woestijn
en die onder de bomen in de Hof van Gethsema
- aan de vooravond van zijn kruisiging -
aan God vroeg of Hij deze moeilijke weg niet hoefde te gaan; want zo zwaar!
Maar Hij ging.....

Eenzaamheid en vertwijfeling behoren bij het leven van mensen.
Het hoort ook bij een leven met God.
En wat kan het dan een troost zijn te weten dat
ook de grootsten in het Koninkrijk van God hun inzinkingen hebben gehad.

Denken we nog even iets ruimer dan ons persoonlijk leven.
Ook voor het leven van de kerken
kunnen we kracht putten uit al deze verhalen.
Toen het geloof in Israel een aflopende zaak leek
hield God niet op in de stilte van zich te laten horen.....
Met zijn levenwekkende Geest, zet Hij telkens weer mensen in beweging.
Nee, het gaat Hem niet om de Kerk,
hoe belangrijk en heilzaam die ook kan zijn,
zelfs de kleinste gemeentes.
Maar ook daarbuiten roept Hij mensen,
en gaat nieuwe wegen, zijn Geest waait waarheen Hij wil,
want Hij wil dat deze aarde zijn Koninkrijk wordt
!
Amen.